

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **L. F.F.**, zastúpenej JUDr. Jolanou Fuchsovou, advokátkou v Košiciach, Štúrova 20, proti odporcovi **P. M.**, **o určenie otcovstva k maloletému F. F.**, bytom u matky, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Kráľovský Chlmec, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp.zn. 4 C 71/2006, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. augusta 2010 sp.zn. 8 CoP 197/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trebišov rozsudkom z 18. februára 2010 č.k. 4 C 71/2006-102 návrh o určenie otcovstva zamietol. Účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 94 ods. 1, 2 Zákona o rodine a odôvodnil ho tým, že na základe vykonaného dokazovania výsluchom navrhovateľky, výsluchom odporcu a znaleckými posudkami znalcov z odboru genetiky, odvetvia analýzy DNA a genetiky človeka, Prof. RNDr. I. K., DrSc. a Prof. RNDr. I. B., DrSc. dospel k záveru, že nebolo preukázané, resp. bolo vylúčené, že by odporca bol otcom maloletého dieťaťa narodeného z matky L. F. – navrhovateľky. Aj keď odporca nevyhlásil svoje otcovstvo a potvrdil, že v čase rozhodnom pre splodenie dieťaťa mal s matkou pohlavný styk, zhodné závery oboch znaleckých posudkov jeho otcovstvo vylúčili. S poukazom

na jednoznačnosť záverov týchto znaleckých posudkov potom prvostupňový súd považoval požiadavku navrhovateľky na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania za bezpredmetné.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 25. augusta 2010 sp.zn. 8 CoP 197/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V dôvodoch rozhodnutia sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka a žiadala ho zrušiť, prípadne aj s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že jej postupom oboch súdov ako účastníčke konania bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Súdu prvého stupňa vytýkala, že neakceptoval žiadosť jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania určeného na 18. februára 2010 z dôvodu jednania s klientom v Bratislave a na tomto pojednávaní vyhlásil rozsudok. Z prvostupňového rozsudku pritom nie je vôbec možné zistiť, prečo súd uvedenej žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovel. Rovnako z tohto rozsudku nevyplýva, že znalec RNDr. K., DrSc. bol na pojednávanie dňa 18. februára 2010 predvolaný, ani že znalec súdu oznámil, že sa na tomto pojednávaní nezúčastní a na koniec ani to, prečo prvostupňový súd od výsluchu znalca napokon upustil a rozhodol bez tohto dôkazu. Postupom odvolacieho súdu bola navrhovateľke odňatá možnosť konať pred súdom tým, že sa nevysporiadal s jej odvolacou námietkou týkajúcou sa toho, že prvostupňový súd 18. februára 2010 pojednával a vyhlásil rozsudok napriek žiadosti jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania. Toto pochybenie súdu prvého stupňa odvolací súd nenapravil a sám rozhodol bez nariadenia pojednávania. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vzťahujúce sa na námietku navrhovateľky týkajúcu sa účasti pani D. pri odbere vzoriek DNA odporcu vzbudzuje dojem, že odvolací súd doplnil dokazovanie zisťovaním totožnosti pani D.. Ak odvolací súd dokazovanie doplnil, nemohol vo veci rozhodnúť bez pojednávania (§ 214 ods. 1 O.s.p.).

Odporca v písomnom vyjadrení k dovolaniu toto návrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241

ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p., alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok rozsudku prvostupňového súdu, ktorým tento vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.), je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľky z § 238 ods. 1 až 3 nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné, sa dovolací súd zameral predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľka v dovolaní namietala.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zo spisu však nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade navrhovateľky nerešpektovali niektoré z týchto práv. Vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedené tvrdenia dovolateľky, o ktoré opiera prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať za odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Podľa ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Citované ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania, aby na pojednávaní prejednal vec v neprítomnosti účastníka, za predpokladu, že účastník bol na pojednávanie riadne predvolaný, na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Pokiaľ riadne predvolaný účastník požiadala súd, aby z dôležitého dôvodu nariadené pojednávanie odročil, posúdenie toho, čo je dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania, je vecou súdu. Prítom súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočnosti, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení.

Ako nepochybne vyplýva z obsahu spisu, právny zástupca navrhovateľky opakovane ospravedlňoval svoju neúčasť, ako aj neúčasť navrhovateľky, na pojednávaniach pred

prvostupňovým súdom v dňoch 3. septembra 2009 a 24. septembra 2009, a to písomnými podaniami doručenými súdu prvého stupňa 27. augusta 2009 (č.l. 77 spisu) a 17. septembra 2009 (č.l. 84 spisu), ktorými súčasne žiadal o odročenie týchto pojednávanií, a to z dôvodov časovej kolízie termínov iných pojednávanií, ktoré boli vytýčené skôr a ktorú skutočnosť aj prvostupňovému súdu preukázal súčasne pripojenými fotokópiami predvolaní na tieto pojednávania, čo zrejme bolo dôvodom, pre ktorý súd prvého stupňa obe tieto ospravedlnenia akceptoval a žiadostiam o odročenie pojednávania právneho zástupcu navrhovateľky vyhovel. Pravdou je, že súd prvého stupňa už neakceptoval následnú žiadosť právneho zástupcu navrhovateľky o odročenie pojednávania vytýčeného na 18. februára 2010 z dôvodu dvojdnového služobného jednaní s iným klientom v Bratislave. Keďže tento dôvod svojej žiadosti o odročenie pojednávania právny zástupca navrhovateľky nijako nepreukázal, s odkazom na vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedené teoretické východiská, zostala jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení a jej neakceptovaním súdom prvého stupňa a rozhodnutím vo veci na pojednávanií 18. februára 2010 v neprítomnosti navrhovateľky, ktorá mala doručenie predvolania na uvedené pojednávanie riadne vykázané dňa 21. januára 2010 (č.l. 96 spisu), pričom svoju neúčast' neospravedlnila, neprítomnosti jej právneho zástupcu (i v neprítomnosti odporcu, ktorý svoju neúčast' na tomto pojednávanií telefonicky ospravedlnil a súhlasil s pojednávanim v jeho neprítomnosti), súd prvého stupňa svojim postupom neodňal navrhovateľke možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., a to bez ohľadu na to, že v odôvodnení prvostupňového rozsudku nie sú uvedené dôvody, prečo súd prvého stupňa žiadosti právneho zástupcu navrhovateľky o odročenie pojednávania nevyhovel. V zápisnici o pojednávanií z 18. februára 2010 však súd prvého stupňa konštatuje, „že pr. zástupca navrhovateľky bol predvolaný, pričom predvolanie prevzal 2. februára 2010. Súd preto neakceptoval žiadosť o odročenie pojednávania a toto ospravedlnenie považuje za účelové“.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná ani námietka dovolateľky týkajúca sa neprekúmatel'nosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia prvostupňového súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje

za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozsudku v cit. ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. vrátane vysvetlenia, že vzhľadom na zhodné závery dvoch podaných znaleckých posudkov, pokiaľ ide o potvrdenie, či vylúčenie odporcu ako otca maloletého dieťaťa, súd nepovažoval a nepovažuje za potrebné vykonať vo veci ďalšie dokazovanie. V tejto súvislosti, pre úplnosť, dovolací súd dodáva, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.) a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno preto vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (R 125/1999).

Pokiaľ ide o navrhovateľkou namietané odňatie jej možnosti konať pred súdom postupom odvolacieho súdu, ani táto námietka dovolateľky nie je dôvodná.

V zmysle ustanovenia § 214 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy ak

- a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,
- c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Nakoľko je nesporné, že v danom prípade nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania (§ 214 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), ani to nevyžaduje dôležitý

verejný záujem (§ 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), povinnosť predsedu senátu odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávajúce, by prichádzala do úvahy iba v prípade podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. Ako však vyplýva z obsahu spisu, odvolací súd dokazovanie nevykonával – neopakoval ho, ani nedoplňoval zisťovaním totožnosti pani D.. Skutočnosť, že JUDr. K. D. je (bola) riaditeľkou odboru sociálnych vecí Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trebišove, vyplýva priamo zo spisu (viď č.l. 3, 24). Z uvedeného dôvodu odvolaciemu súdu nič nebránilo v súlade so zákonom, v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. o odvolaní navrhovateľky rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, ktorým postupom neodňal navrhovateľke možnosť konať pred súdom.

V konečnom dôsledku neobstojí ani námietka dovolateľky, že odvolací súd nenapravil pochybenie súdu prvého stupňa, ktorý neakceptoval žiadosť jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania dňa 18. februára 2010 a vo veci rozhodol. Aj keď je pravdou, že odvolací súd v dôvodoch svojho potvrdzujúceho rozsudku výslovne neuvádza túto konkrétnu odvolaciu námietku navrhovateľky, podľa názoru dovolacieho súdu tým, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý „zákonne vo veci rozhodol“, pričom v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, práve konštatovanie „zákonnosti“ rozhodnutia prvostupňového súdu odvolacím súdom nepochybne subsumuje aj vysporiadanie sa s uvedenou námietkou navrhovateľky zo strany odvolacieho súdu a ktorú, ako je už uvedené vyššie v odôvodnení tohto uznesenia, neuznal ani dovolací súd za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p., nebola preukázaná existencia dovolateľkou namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že v tomto konaní úspešnému odporcovi žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júla 2012

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová